

Izveštaj o radu udruge Permakultura Dalmacija u 2024 godini

Udruga je 2024. godinu imala 124 člana i članice (redovnih i pridruženih).
Od tog broja 16 je redovnih članova i 2 članstva koja nisu fizičke osobe (OPG i dječji vrtić)

Udruga je u 2024. godini imala troje zaposlenika na puno i nepuno radno vrijeme.

Tijekom godine smo organizirali dva sastanka/druženja sa ciljem aktiviranja članova (03.07. i 11.09.) u Razredu, Dom mladih) i njihovih ideja kako bi se uključili u rad naše udruge.

Sa našim vrijednim volonterima, koji su zabilježili sveukupno preko 1000 volonterskih sati, smo 05.12.2024. sudjelovali na Međunarodnom danu volontera i dodijelili osobna priznanja Drini Škoton i Zoranu Vukšiću, a grupna Osnovnoj školi Skalice iz Splita i Rezervatu prirode i umjetnosti Nove starine iz Solina. Koordinator volontera je bio Marko Ban.

Naša udruuga je dio partnerstva i asocijacija (Platforma Doma mladih, Koalicija udruuga mladih, Pokret otoka) te smo u ovoj godini kroz sastanke aktivno sudjelovali u njihovom radu.

Od ove godine udruuga je i članica Zelenog foruma – mreže udruuga za zaštitu okoliša Hrvatske.

PROVEDBA PROJEKATA:

Interreg VERA

"Sustainable agricultural models for biodiversity preservation" financiran u sklopu Interreg programa prekogranične suradnje Italija-Hrvatska (Prioritet programa 2 – Green and resilient shared environment) te je sufinanciran sredstvima Ureda za udruge Vlade RH.

Cilj ovog projekta jest očuvanje bioraznolikosti kroz promicanje važnosti starih sorti voća, permakulture, agrošumarstva te drugih vrijednosti i održivih metoda za koje se u našem redovnom radu već zalažemo.

Projektne partneri su: Permakultura Dalmacija, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Botanički konzervatorij "I Giardini di Pomona" te Općina Larino kao vodeći partner.

Proveli smo edukativne aktivnosti:

Kako posaditi voćku, radionica – Sinj, 27.01. Marko Cvrlje i Marija Hajdić

Rezidba voćaka, predavanje – Sinj, 06.02. Marko Šuste

Rezidba voćaka, radionica – Hrvace, 17.02. Marko Šuste

Cijepljenje voćaka, radionica – Turjaci, 08.03. Duško Blajić

Vegetativno razmnožavanje margotiranjem, radionica, 17.07, Kaštel Lukšić, Marija Hajdić

Projekt je završio krajem 2024.

Erasmus+ KA2

„Urban Permaculture Education in European School Education“ / „Permakultura u Europskim srednjim školama“

U okviru projekta Erasmus KA2 strateškog partnerstva "Urban Permaculture Education in European School Education" ("Permakultura u Europskim srednjim školama") koji je financirala Europska unija. Partneri: Asociatia Four Cange, Rumunjska; Zeleno doba, Srbija i Srednja škola Braća Radić iz Kaštela.

Cilj projekta bio je prilagoditi lekcije priručnika Uvod u urbanu permakulturu (i izraditi nove) za korištenje u europskim srednjim školama, izraditi digitalne edukativne materijale i internetske stranice za profesore.

Kroz program smo organizirali:

Trening za učitelje urbane permakulture u Splitu i Kaštelima (lipanj).

Dan urbane permakulture (20. kolovoz) u Splitu na kojem smo predstavili rezultata projekta i promovirali izrađeni priručnik za učitelje urbane permakulture.

Kroz program smo izradili:

- digitalni priručnik za podučavanje permakulture za profesore

- internetske stranice sa digitalnim priručnikom i dodatnih 14 digitalnih edukativnih materijala Sve na hrvatskom, engleskom, srpskom i rumunjskom jeziku.

Povezali smo se sa partnerima na projektu: nastavili uspješnu suradnju sa Srednjom školom Braća Radić iz Kaštel Štafilića i uspostavili suradnju sa udrugom Zeleno doba iz Beograda.

Projekt je završio u kolovozu 2024.

"Naša dica za našu prirodu"

sufinancira Splitsko - dalmatinska županija iz javnog poziva projekata iz područja zaštite okoliša.

Izrada presadnice vrtnih kultura i začinskog bilja, dvije radionice u DV Adriana i DV Mali princ, Grigor Vitez Split, Marko Ban

Zaštita prirode, predavanje, Leteći medvjedići, OŠ Ivana Lovrića Sinj, Marko Cvrlje

U okviru više projekata i manifestacija održali smo brojne aktivnosti **Popravljaonice i Banke vremena**. Nastavili smo ih razvijati u različitim smjerovima i varijacijama.

Popravljaonica je zamišljena kao događaj na kojem se besplatno mogu popraviti predmeti iz svakodnevnog života (električni uređaji, odjeća...) te je cilj, osim same usluge popravka, druženje, razmjena vještina, pomaganje i smanjenje stvaranja otpada kroz stvaranje navike ponovne uporabe stvari. Proširili smo teme i publiku kojoj je Popravljaonica namijenjena i na naše najmlađe.

Banka vremena je projekt utemeljen u zajednici koji pruža okvir za davanje i primanje usluga u zamjenu za vremenske kredite, bez razmjene novca i temelje na načelu uzajamnosti i jednakosti. Banku vremena smo ograničili na okvire članova udruge zbog nepostojanja financiranja i ograničenih organizacijskih kapaciteta.

Kroz zagovaračke aktivnosti i medijske istupe smo nastavili lobirati kod nadležnih za pokretanje projekta uspostave vjetrozaštitnih pojaseva u Sinjskom polju putem kojeg bi se na tom području posadili deseci tisuća stabala. Proveli smo volonterske akcije sadnje voćaka sa školama na prostorima njihovih ustanova.

Na Danu permakulture i tranzicije u Zagrebu smo predstavili našu udruge te neke od aktivnosti (Banku vremena, vrtlarsku i sjemenarsku sekciju...), sudjelovali na razmjeni sjemena te sastancima sa projektnim partnerima i prijateljima udruge.

Partneri smo Općini Lumbarda kao nositelju projekta "Održiva poljoprivreda i društvo u doba klimatskih promjena" u sklopu kojeg smo održali tri radionice na Korčuli.

O svim djelovanjima udruge obavještavamo zainteresirane putem mailing liste, internetskih stranica i Facebook stranice na kojoj smo u ovoj godini dosegli više od 5000 oznaka "sviđa mi se" te više 6000 pratitelja. Mnoge naše aktivnosti su bile medijski popraćene člancima u Slobodnoj Dalmaciji i Jutarnjem listu, na portalima (DalmacijaDanas, Dalmatinski portal, Agor klub, Ferata...), gostovanjima na radiju (Radio Split, Hrvatski radio 2 program, Radio Brač, Radio Ultra...) ili televiziji (HRT –Županijska panorama, Plodovi zemlje, Dobro jutro, Hrvatska; TV Dalmacija).

Organizirali smo brojne edukacije

Uzgoj balkonskih rajčica, od sjemenke do sjemena, predavanje Marije Paro 21.01. Žrnovnica, 01.02. Split, 10.03. Zagreb, Split.

Sijanje i pikiranje balkonskih i vrtnih rajčica za početnike, radionica 14.03. Split, Marija Paro

Prepoznavanja samoniklog jestivog bilja, više radionica, 13.04. i 20.04. Sinj, Proveli smo tri terenske radionice prepoznavanja samoniklog jestivog i ljekovitog bilja na kojima je oko 45 sudionika naučilo brojne divlje vrste u našem okruženju koje možemo koristiti kao hranu ili lijek. Marko Cvrnje

Sustav za navodnjavanje povrća kap-po-kap, radionica 24.05. Dicmo, Marija Hajdić

Botanička šetnja Splitom, edukacija o gradskom zelenilu, 04.05. Split, Igor Belamarić

Edukacija Briga o sebi, Mateja Črnko

Organizacija dana permakulture u Lombardi.

Put prema zerowaste-u, radionica, Marko Ban

Izrada presadnica povrća dvije radionice (jednu za djecu, a drugu za odrasle), Zoran Vukšić

Principi permakulturnog dizajniranja, predavanje, Zoran Vukšić

Dobra ekonomija, radionica, Marko Ban

Permakultura za djecu, dvodnevna radionica, 6. i 7. 04. OŠ Skalice u Splitu, Lara Vukasović, Kristijan Mamić, Sanja

Sječkanje na Skalicama, radna akcija i edukacija o sječkanju i malčiranju 03.04. U OŠ Skalice na kojoj smo usitnjavali ostatke orezanih maslina.

Izrada fermentirane salate od povrća, radionica, 09.07. Split, Marko Lukić

Organizirali smo sedamdeset dvosatni "Tečaj permakulturnog dizajniranja" koji je uspješno pohodilo 19 polaznika.

Kontinuirano smo organizirali Popravljaoalice

Popravljaoalice, 25.01. u Domu mladih Split (Galerija kluba Kocka)

Popravljaoalice, 22.02. u Domu mladih Split (Galerija kluba Kocka)

Popravljaoalice, 10.04. u Domu mladih Split (Galerija kluba Kocka)

Samoorgnaizacija tečaja šivanja za članove udruge – nastao iz Popravljaoalice – voditeljica Drina Škoton

Banka vremena

Banka vremena, 25. siječnja – predstavljanje koncepta - Kako Banku vremena vidimo kao zajedničko dobro naše Udruge odlučili smo da od ove godine članovi Banke moraju biti i članovi udruge Permakultura Dalmacija.

Promocija tema: školski vrtovi, urbani vrtovi, šumski vrtovi i šume hrane

Edukativna serija FB tekstova

Biljka mjeseca – autor Marko Cvrlje.

Limun, ružmarin, drijen, loboda, dalmatinska tila, hrast lužnjak, tušt, rajčica

Gostovanja na manifestacijama

Sudjelovali smo na festivalu znanstvene fantastike Fantastikon u Splitu 16.03.sa predavanjem Terra – teraformiranje Zorana Vukšića. Predavanje smo organizirali i 26.03. u Domu mladih u Splitu.

Sudjelovali smo na Danu permakultire i tranzicije u Zagrebu. Udrugu su predstavljali: Pero Vojković, Marija Paro, Marija Hajdić, Zoran Vukšić, Andro Nigojević, Antonija Mihaljević, Vedrana Jerić Miloš i Marin Kanajet.

Sajam razmjene sjemena u Skradinu 31.08, Ekološka udeuga Krka Knin.

Kako sakupiti sjeme povrća?, radionica, Antonija Mihaljević

Kako povećati bioraznolikost na poljoprivrednim površinama, predavanje, Marko Cvrlje

Izrada edukativnih materijala

Izradili smo nove kalendare sjetve i sijanja za Dalmaciju, jedan za priobalnu mediteransku klimu i jedan za Dalmatinsku zagoru – submediteransku klimu.

Razmjene sjemena

Tradicionalna razmjena sjemena starih sorti, 24.02. , Gradska knjižnica Marko Marulić, Split Organizirali smo iznimno posjećenu razmjenu sjemena u Splitu (i sudjelovali u više razmjena sjemena u Splitu i Skradinu). Ovaj događaj već godinama jedan od naših najposjećenijih.

Kako bi dodatno ojačali vlastite kapacitete iz ovog područja kao članovi sudjelujemo u radu banke sjemena u organizaciji udruge ZMAG.

Humanitarne aktivnosti

Sudjelovali smo sa donacijom (bon za edukacije udrugem kalendari sijaanja i sadnje i vodiči za tranziciju) volonterskom klubu Mali volonteri Lučca koji su tijekom Lučkog Šušura lutrijom skupljali priloge za donaciju udruzi Down21.

Priključili smo se udruzi Aktivist koja u sklopu svog Bazzara prikupljala donacije za udrugu Lice sreće, za nesretne, socijalno, potresom ili na drugi način, ugrožene ljude. Dijelili smo sadnice i prikupljali donacije koje smo prosljedili Aktivistu.

Nastavak sadnji u školama i vrtićima

Osnovna škole Fra Pavla Vučkovića i Ivana Lovrića, Sinj

Osnovna škola Žnjan-Pazdigrad Split

Franjevačka Klasična gimnazija, Sinj

Dječji vrtić Ljiljan, Turjaci

Posađene sadnice koštela, lipa, mirti, šljiva, smokava, trešanja i drugih voćaka.

Organizator i voditelj Marko Cvrlje.

Zagovaračke zaštitne aktivnosti

Zagovaranje zaštite staništa endemske vrste dalmatinske tile, svibanj

Više medijskih i edukativnih aktivnosti.

Upoznavanje s endemskom vrstom – dalmatinska tila, edukativna šetnja – 25.05. Sinj, Marko Cvrlje

Slobodna Dalmacija

<https://slobodnadalmacija.hr/split-i-zupanija/zagora/dalmatinska-tila-siroj-javnosti-je-nepoznata-i-nepovedno-zapostavljena-kroz-edukativnu-setnju-mozete-je-upoznati-1391231>

Ostale aktivnosti

Filmskih projekcije:

Ekonomija sreće, 16.02., Palacija, Sinj

Alter Nativas – building possible futures. 24.09. Nove starine Solin

organizator Marko Cvrlje

Izleti za članove i partnere:

Izvori Cetinske krajine, za udrugu Feniks

organizator Marko Cvrlje

Predstavljali smo i promovirali ostale pozitivne primjere iz Splita i okolice:

Naša parcela ispod vidilice, Frane Galzina

Školski vrt Osnovne škole, OŠ Skalice, Leo Botica

Ozelenjavanje trga ispred Dalme, PIN

Novi mali park u Varošu, Vijugasta ulica, PIN

Zelena oaza Spinut, Zdravka Lazarević

Nove starine u Solinu, Ivan Tokić

Okoliš i aktivnosti Srednje škole Braća Radić, Marija Kezele

Medijska akcija zaštite zelenila na nadvožnjaku ulaza u Split, svibanj/lipanj

Javna reakcija i dopisi Hrvatskim cestama, Parkovima i nasadima i Gradu Splitu.

Više FB objava i nastup Marina Kanajeta u emisiji Okrugli stol TV Dalmacije na temu Zelene površine u gradu Splitu.

Aktivnosti su rezultirale uspjehom jer zelenilo nije uklonjeno kako je planirano već samo reducirano kako bi se mogli obaviti pregledi.

15.12.2024.

Izradio Marin Kanajet

Ostvarili smo suradnje sa:

GK Marko Marulić, Split

Udruga Žrvanj, Žrnovnica

Udruga Maslinara Kaštela MASTRINKA, Kaštela

Muzej Cetinske krajine, Sinj

Općina Lumbarda, Korčula

Područna škola Lumbarda, Korčula